

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-1016/1
23/04/2025. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Улога института прикривеног истражника и окривљеног као сведока у доказном поступку”, кандидата Петровић Срећка, број досјеа М005/23-УП, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 23/04/2025. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРЕДАЈНО	23.04.25		
СТ. ЈЕД.	СТ. ДИ	СТ. КЛ.	СТ. ПОСТ
01	1016		

ЗА ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ – МАСТЕР РАД „УЛОГА ИНСТИТУТА ПРИКРИВЕНОГ ИСЛЕДНИКА И ОКРИВЉЕНОГ КАО СВЕДОКА У ДОКАЗНОМ ПОСТУПКУ“ АУТОРА ПЕТРОВИЋ СРЕЋКА

Мастер рад Петровић Срећка (број индекса М005/23-УП) „Улога института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у доказном поступку“ написан је на 57 страница текста, са укупно 139 напомена (46 у фуснотама и 93 цитирањем у тексту иза заграда), које чине додатна објашњења, цитирање научних и стручних чланака, релевантних прописа и електронских извора. У погледу литературе, приликом израде рада кандидат је користио 58 домаћих и страних извора – библиографске јединице (уџбенике, књиге, приручнике, монографије, чланке, коментаре закона), од тога уз осталу истраживачку грађу 6 законских прописа и 4 електронска извора.

У уводу рада је наведено да се посебне доказне радње данас све чешће користе ради што успешније борбе, ради спречавања, откривања и доказивања најтежих кривичних дела, за које је предвиђено поступање јавног тужилаштва посебне надлежности. Од посебних доказних радњи у раду је обрађен институт „прикривеног иследника“. Осим посебних доказних радњи, за доказивање тешких кривичних дела организованог криминалитета врло је битан и институт „окривљени као сведок“, који омогућава окривљеном да кроз закључење споразума са јавним тужиоцем призна извршење кривичног дела, тиме избегне редован кривични поступак, али и да обезбеди јавном тужиоцу релевантне информације, чиме би се омогућило доказивање извршеног кривичног дела.

Овим радом аутор је желео да покаже значај употребе института прикривеног иследника и института окривљеног као сведока за долажење до доказа и информација ради решавања најтежих кривичних дела, али уз поштовање зајамчених људских права и слобода.

Структурално централни део рада подељен је у седам поглавља: 1) Начини борбе државних органа против организованог криминала; 2) Историјска генеза прикривеног иследника и окривљеног као сведока; 3) Правни оквир института прикривеног иследника и окривљеног као сведока; 4) Прикривени иследник; 5) Окривљени као сведок; 6) Упоредни приказ института прикривеног иследника и окривљеног као сведока; 7) Значај института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у откривању и доказивању кривичних дела.

Прво поглавље „Начини борбе државних органа против организованог криминала“ приказује анализу организованих криминалних група, њихове организационе карактеристике, поделе организованог криминалитета, њихове методе деловања и циљеве. У раду се даље разматрају услови који су потребни да би се једно кривично дело сматрало делом организованог криминалитета, чиме се испуњавају услови за примену посебних доказних радњи и института окривљеног као сведока. Описане су превентивне и репресивне мере, које треба применити у борби против организованог криминала. Анализиран је и законски пропис који се користи у циљу сузбијања организованих криминалних група – „Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције“. У овом поглављу посебна пажња је посвећена проблему задирања у основна људска права и слободе, гарантоване Уставом, услед примене института прикривеног иследника и окривљеног као сведока. Примена ових института мора бити рационална, строго контролисана и ограничена, јер би њихова широка примена могла да доведе и до њихове неефикасности, угрожавања правног система државе и до угрожавања људских права и слобода, а пре свега права на приватност. Дати су и подаци о „Европској конвенцији о људским правима и основним слободама“, којом се прокламује и обезбеђује заштита људских права и слобода, као и подаци о начелима Савета Европе, којима се детаљно дефинишу законска ограничења приликом употребе посебних доказних радњи.

У другом поглављу „Историјска генеза прикривеног иследника и окривљеног као сведока“ дати су разлози за употребу института прикривеног иследника и окривљеног као сведока кроз историју и искуства поједних држава у њиховој примени. Анализирана је и историја почетака примене ових правних института у Србији и увођења у законске регулативе.

У трећем поглављу „Правни оквир института прикривеног иследника и окривљеног као сведока“ објашњено је како „Законик о кривичном поступку“ дефинише за која кривична дела је могуће применити посебне доказне радње и како „Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку“ дефинише институт окривљеног као сведока и под којим условима је могућ споразум о признању кривице и споразум о сведочењу између јавног тужиоца и окривљеног као сведока. Дата је и анализа садржаја споразума о сведочењу окривљеног, услова под којима је могуће

судско прихватање сведочења окривљеног, односно услова за судско одбијање споразума о сведочењу окривљеног као сведока. Анализирани су и законитост прибављених доказа и етичке дилеме у примени института прикривеног иследника и окривљеног као сведока. Битно је да се води рачуна о примени ових института под строгим надзором судских органа.

У четвртном поглављу „Прикривени иследник“ дефинише се институт прикривеног иследника као најсложеније посебне доказне радње, најсложеније зато што је неопходно предузети опсежне мере заштите лица које се појављује у овој улози. У раду се износе детаљи о томе у којим случајевима је неопходно ангажовање института прикривеног иследника, ко спроводи и руководи деловањем прикривеног иследника, које особине треба да испуни особа која се ангажује као прикривени иследник и који се задаци пред њега постављају приликом инфилтрације у неку криминалну организацију. Посебна пажња је посвећена обуци и планирању акције, као и предвиђању могућих ситуација и планирању извлачења прикривеног иследника из криминалне средине и хапшења чланова криминалне групе, чиме се деловање прикривеног иследника на том случају завршава. Дефинисани су и могући доприноси прикривеног иследника – с једне стране прикупљањем података, што значи материјалних доказа, аудио или видео записа, копија докумената или исправа, а са друге стране испитивањем у кривичном поступку, како би прикривени иследник изнео чињенице које је запазио за време боравка у криминалној организацији, али се испитивање прикривеног иследника врши по правилу са прикривеним идентитетом . Посебно битно питање је да ли прикривени иследник током боравка у криминалној организацији сме да изврши неко кривично дело, с обзиром на то да ће у неким ситуацијама вође криминалних група желети да провере новог члана дајући му задатак да изврши неко кривично дело. Други велики проблем по прикривеног иследника је опасност да његов идентитет или ангажовање буде откривено, јер му тада прети опасност по живот. Битна су и питања извршења кривичног дела од стране прикривеног иследника у случају нужне одбране или крајње нужде – у тим случајевима се прикривеном иследнику дозвољава да изврши неко кривично дело и за то не може бити кривично гоњен, пошто су нужна одбрана и крајња нужда основи искључења противправности.

У петом поглављу „Окривљени као сведок“ обрађен је један од најефикаснијих, уједно врло софистициран и савремен метод борбе против организованог криминалитета – институт окривљеног као сведока. На основу „Законика о кривичном поступку“ у Србији је дозвољено склапање споразума о признању кривице између с једне стране јавног тужиоца и с друге стране окривљеног, односно његовог браниоца. У овом поглављу се обрађују предуслови који су неопходни да би окривљени могао да постане сведок и дефинише начин на који неко може да добије улогу окривљеног као сведока. Уколико окривљени задовољава потребне предуслове, склапа се споразум о признању кривице и јавни тужилац предаје суду предлог споразума и записник о одговору окривљеног – објашњен је читав поступак усвајања предлога јавног тужиоца, одређивање издвајања записника и службених белешки о ранијим исказима који се више не могу користити против окривљеног као сведока – наравно уколико окривљени као сведок на суду приликом сведочења буде пружио довољно доказа о деловању његове криминалне групе и уколико је говорио истину. Заштита окривљеног као сведока је неопходна уколико окривљени због свог сведочења буде изложен опасности по живот, здравље, физички интегритет, слободу или имовину, о чему су изнешена искуства из законодавстава више држава. Посебно је обрађена заштита сведока у Републици Србији, где су по Законика о кривичном поступку дефинисане три подврсте сведока – посебно осетљиви сведок, заштићени сведок и угрожени сведок.

У шестом поглављу „Упоредни приказ примене института прикривеног иследника и окривљеног као сведока“ приказана су искуства из Италије, Сједињених Америчких Држава, Немачке, Мађарске, Велике Британије, Европске Уније, Црне Горе и Србије. Приказани су и примери који показују сву сложеност примене ових института, посебно када је у питању њихова заштита.

У седмом поглављу „Значај института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у откривању и доказивању кривичних дела“ описују се разлози за примену института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у кривичном поступку – наиме организоване криминалне групе се вешто прилагођавају свим економским, политичким и социјалним условима, а на руку им иде и ослањање на савремена и напредна технолошка и комуникациона средства, тако да их је све теже откривати и доказивати њихову криминалну делатност. Зато је употреба такозваних „инсајдера“

врло корисна за прикупљање доказа и информација о организованом криминалитету, али увек у складу са одредбама закона и Устава.

У закључку (стр. 44-47) наглашен је значај примене института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у борби против најопаснијих облика организованог криминалитета, који је у Србији био на врхунцу крајем прошлог и почетком овог века. Анализиране су сличности и разлике ова два института. Изражена је велика одговорност института прикривеног иследника и института окривљеног као сведока, јер њихово квалитетно вршење дужности гарантује несметано одвијање кривичног поступка, али се упозорава да је неопходно тим одабраним лицима и њиховим породицама пружити одговарајући степен заштите. Истакнута је и етичка дилема коришћења ових правних института у борби против организованог криминалитета, јер може доћи до задирања у Уставом загарантована људска права и слободе. Препоручено је да сам одабир лица за улогу института прикривеног иследника и окривљеног као сведока мора бити поверен стручним и објективним лицима и обављен према највишим стандардима струке, посебно када је у питању избор прикривеног иследника, јер по закону улогу прикривеног иследника може у неким случајевима чак да обавља и безбедносно интересно лице. Дат је предлог да сведочење окривљеног као сведока треба вредновати подједнако као и сведочење других сведока, уколико је окривљени као сведок спреман да пружи релевантне информације у кривичном поступку. Препорука је и да се прате и примењују позитивна искуства из држава у којима се ови правни институти дуже, чешће и успешно користе.

Закључак и предлог

Након детаљног разматрања мастер рада „Улога института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у доказном поступку” кандидата Срећка Петровића, можемо да закључимо да је пред кандидатом био сложен задатак са више аспеката. Требало је проучити и анализирати научне радове и међународну и националну нормативу, којом су регулисана два важна института кривичног процесног права..

Кандидат је при писању овог рада кроз свеобухватну студију, детаљно анализирао одредбе Законика о кривичном поступку, уз разноврсну праксу националних судова и

Европског суда за људска права, и проучио сва релевантна питања везана за тему, предмет и циљ мастер рада.

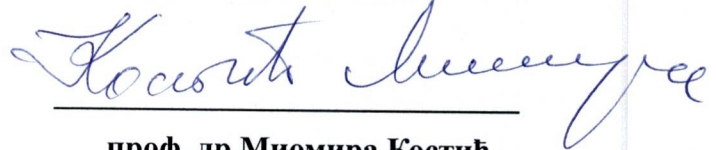
На основу свега наведеног, Комисија закључује да је мастер рад „Улога института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у доказном поступку” кандидата Срећка Петровића резултат самосталног и оригиналног научног рада из области кривичног процесног права. Кандидат је у раду систематизовао и анализирао постојећу правнотеоријску литературу и домаћу и међународну нормативу, и својим радом дао допринос науци кривичног процесног права.

С обзиром да су испуњени сви услови из чл. 36 Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад „ Улога института прикривеног иследника и окривљеног као сведока у доказном поступку” кандидата Срећка Петровића” за јавну одбрану, па предлаже усвајање Извештаја о оцени мастер рада и подобности за његову јавну одбрану.

У Нишу, дана 22.04.2025. године.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1.

проф. др Миомира Костић

2.

проф. др Саша Кнежевић

3.

проф. др Иван Илић